

Pavel Mühlbauer

Malíř a kreslíř Pavel Mühlbauer se narodil 8. června 1949 v Sušici. V letech 1969 až 1975 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru prof. Jana Smetany. Byl zakládajícím členem výtvarné společnosti Kruh v Kostelci nad Černými Lesy, od roku 1999 je členem výtvarného odboru obnovené Umělecké besedy v Praze. Od roku 1979 vystavuje samostatně (více než 25 výstav v Československu, České republice a Polsku); skupinových výstav se účastní od roku 1976 (více než 55 výstav v Československu, České republice, Belgii, Bulharsku, Francii, Německu a USA). V letech 1993 až 2003 se účastnil dnes již legendární putovní výstavy Minisalon pořádanou Jazzovou sekci – Artforum v České republice, Belgii, Francii a USA. Svými díly je zastoupen ve veřejných a soukromých sbírkách v tuzemsku i zahraničí. Žije a pracuje v Praze a Sušici.

Identifikace místa

Tvorba Pavla Mühlbauera patří k nejryzejším projevům českého krajinářství posledních desetiletí. Jeho tvůrčí postup se od samého začátku vyznačuje soustavným pozorováním konkrétních míst a přírodních jevů, které pak v obrazovém zpracování oprostuje od druhotných prvků a koncentruje do „podstatné podoby“ objemů, prostorových vztahů, mnohdy i barevných vjemů. Tím odkrývá rytmus a strukturu, spojující tichý život krajiny s bytím člověka, který se v ní pohybuje a zároveň do ní po staletí zasahuje. Lze v tomto smyslu mluvit o hledání společného úběžníku na obzoru spojitě lidské a přírodní existence.

Druhá výstava, kterou Pavel Mühlbauer představuje v Galerii Magna, nabízí cennou příležitost ohlédnout se za jeho kresebnou tvorbu, a to v průřezu pracemi od přelomu sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století, kdy se začal systematicky zabývat krajinářskou tematikou, až po současnost. I když u něj původně sloužily pouze jako studie k obrazům, postupně v jeho díle získávaly vlastní svrchované postavení; dnes jeho novější pigmentové kresby lze označit jako jeden z vrcholů současné české kresby vůbec. Prezentace autorových kreseb jako kompaktní a souvislý celek nám ožejmuje logický vývoj autorovy cesty v sledu na sebe navazujících kapitol. Zároveň nás obrací k zásadním aspektům Mühlbauerovy výpovědi, založené na pečlivém procesu rozpoznávání a znázorňování „stavebních uskupení“ vnímaného světa.

Mühlbauerovy pastelové kresby z počátku 80. let se skládají z velkorozměrných ploch, naznačujících jednotlivé součásti krajinného celku. Azurové nebe, louky a pole s jemnými přechody mezi žlutými, zelenými a okrovými tóny, vzadu temnější zákulisí stromoví – v zářném světle plného slunce se před námi otevírá zcela specifický úsek šumavské krajiny, který si autor zvolil jako kompozičně nosný a proto vhodný k dalšímu zkoumání a zpracování. Zde je nutno podotknout význam přímého prožívání daného místa – pro Pavla Mühlbauera není pojem „plenérové činnosti“ žádným uměleckým přežitkem, ale stále aktuálním zdrojem podnětů. Bezprostřední vjemy u něj slouží nejen k obohacení tvarové či barevné řeči, zároveň naplňují jeho práce neokázalým, hlubinným duchem prociťené přírody.

Výrazná barevnost se pak střídala s monochromní řečí. Zimní krajiny nakreslené uhlím pak následovaly černobílé kresby měkkou tužkou, v nichž jsou zdůrazňované především sjednocené masy stromů, oprostěné plány vymezené světlem a stínem. Tyto masy, vytvořené podle autorových slov redukčním procesem „slučová-

ním a vylučováním“, představují určující body architektury krajiny. Vybavený stojanem, na kterém jeho práce vznikly přímo v přírodě, Pavel Mühlbauer strávil i celý týden při hledání identifikace místa, identifikace postupně rozkrývané v stálém sledu různých světelných podmínek. Zde – jako vždy v autorových úvahách – byl konkrétní charakter daného místa nezbytný k autentické následných tvůrčích reflexi.

Drobná šrafura, vyplňující temné plochy autorových kreseb, se časem stala výraznějším prvkem vizuálního schématu, až začala hrát vlastní samostatnou úlohu v jeho dynamizaci. Šrafura tak činí z jednotlivých částí krajiny propojený celek, jehož živá, přítomně pečlivě strukturovaná hmota zachycuje vnitřní logiku a energii přírody. Mühlbauerovy kompozice směřovaly k dominantnímu (mnohdy rozvrstvenému) horizontálnímu plánu, který považoval za definující faktor v chápání panoramatu krajiny.

Kolem poloviny devadesátých let, kdy barevné hodnoty byly již znovu součástí autorovy řeči, se zmíněná šrafura stala základem obrazové stavby. Autorovy pastelové kresby, vyznačující se bohatou škálou průzračných zelených a modrých tónů, mají za svůj výchozí námět „hraniční prostor“ na okraji lesa nebo při vstupu do něj. Častý motiv naznačené temné „brány“ evokuje oduševnělý pocit očekávání když překračujeme hranici do přírodního interiéru chráněného a poloskrýtého stromy. V této fázi autorovy dráhy se kresba jeví již jako formálně autonomním výjevem, bez čitelné vizuální souvislosti s místem, které ji inspirovalo. Zůstává však neméně silná ona „vnitřní“ – citová i abstrahovaná optická – souvislost s konkrétním výchozím prožitkem.

Od roku 2005 se Pavel Mühlbauer věnuje pigmentovým kresbám, ztvárněným přímým dotekem prstu, které vycházejí z jeho setkávání s krajinou v jihozápadním okolí Prahy. Skládají se především ze seskupení kruhových tvarů navozených z proměnlivé souhry světelných skvrn a barevných odstínů lesního koberce. Jejich jemná, odhmoňovaná poetika však možná také promlouvá o vyšší rovině, kde lidská mysl nachází sublimovaný styk s podstatou přírody. V nejnovějších autorových kresbách se projevuje vlnění terénu bez jasného předělu obzoru. Zpředměťují jeho dojem, že si v dotyčné oblasti nebe a země jakoby zaměnily svou hmotnost.

Ve věku nahluchlé urbanizace a s ní spojené duševní odcizenosti je schopnost Pavla Mühlbauera naslouchat a reflektovat řeč přírody jeho nesmírně hodnotným vkladem, a to nejen do sféry výtvarné kultury.

Richard Drury

Galerie Magna, Bieblova 3, 702 00 Ostrava / výstava potrvá od 2.4. do 7.5.2008

Tento projekt je realizován za finanční podpory statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Krajina, 2006, barevný pigment, 61 x 61 cm